

(Надруковано: *Козлик I. В. Поетичні інтерпретації.* — Івано-Франківськ: Плай, 1996. — С. 74–76. — (На першій сторінці обкладинки: «Хай слово мовлено інакше...»).

Б. Ш. Окуджава (р.1924–)

Окуджава Булат Шалвович — відомий сучасний російський поет. Народився 9 травня 1924 р. у Москві в сім'ї відомого партійного працівника. В 1937 р. його батька заарештували і невдовзі розстріляли, а матір заслали в один з карагандинських таборів. 13-річного хлопчика родичам вдалося сховати і цим зберегти від дитячого будинку, куди належало віддавати дітей “ворогів народу”. Тільки через півтора року він зміг повернутися до рідного арбатського двору й продовжити навчання у московській школі. З 9-го класу пішов на війну, де був мінометником і зв'язківцем. У 1950 р. закінчив Тбіліський університет. Працював учителем. З 1953 р. почав друкуватися. В 1959 р. вийшов на “широку” публіку. На цей час він уже написав біля 30-ти пісень. То були і “московський цикл” (“Последний троллейбус”, “Часовые любви”, “Ах, Арбат мой, Арбат”, “Во дворе, где каждый вечер”), і пісні про війну (“Вы слышите, грохочут сапоги”, “Не верь войне, мальчишка”, “Ах, война, что ж ты сделала, подлая”), і багато ін. В 1970 р. Б.Окуджава створює одну з найзнаменитіших пісень — пісню “Мы за ценой не постоим” з к/ф “Білоруський вокзал”. Для творчості поета 1970-х рр. характерні історичні фантазії, такі як “Сумерки. Природа...” (1973), та стилізації старовинних “солдатських” й “офіцерських” пісень. На початку 1980-х рр. з'являються такі шедеври пісенної лірики, як “О Володе Высоцком”, “Все глуше музыка души”, “Пускай моя любовь, как мир, стара”, а також “Песенка короткая, как жизнь сама”, яка одночасно нагадує “попереднього” Окуджаву і розкриває його нові творчі можливості. Варто згадати також пісню “Примета”, у якій шляхом використання простонародних мовленневих зворотів і лексики у

руслі старовинної фольклорної пісні автор втілює актуальну сучасну проблематику.

Пісенна творчість Б. Окуджави проходить у жанрі авторської пісні, давно відомому як за кордоном (наприклад, у Франції), так і у нас (О. Вертинський). Та Б. Окуджава розкрив нові можливості цього жанру саме в той момент, коли суспільна потреба в авторській пісні була дуже великою. Як писав у 1967 р. композитор В. Гаврилін, поза увагою професіоналів залишався “цілий світ людських почуттів, ціла психологія, що сформувалася у суспільстві.” Все це і прагнула охопити авторська пісня. Ось чому пісні Б. Окуджави увійшли у життя відразу і надовго. Їх феноменальна популярність зумовлена декількома факторами. По-перше, цілком органічною єдністю віршів, музики і виконання. Можливо саме тому Д. Шостакович і висловив якое сумнів щодо необхідності створення професійними композиторами нових мелодій на тексти вже існуючих пісень Б. Окуджави. По-друге, наявністю у них завершеної системи образів, певної етичної концепції. У піснях Б. Окуджави втілений глибоко самотній, виразний, навіть дещо замкнутий, та надзвичайно привабливий художній світ. Це якое напівказкове місто, на головній вулиці якого можна зустріти і Олександра Сергійовича, і “ситцевих жінок”, і сучасників автора; у дворах якого кружляють пари і приїжджий музикант “цілується з трубою”, і Моцарт грає “на маленькій скрипці”, а міськими бульварами курсує синій тролейбус... Цей світ своєю визначеністю подібний до “Грінландії” О. Гріна, він доступний кожному, радісно приймає, лікує, заспокоює, підбадьорює і зовсім не помічаєш, як пісні, що несуть його у собі, проникають у нашу душу і стають її невід’ємною складовою.

Українською мовою твори Окуджави перекладав М. Борецький (“Нічний тролейбус”, “Пісенька про Арбат”, “Франсуа Війон”, “Грузинська пісня”, “До побачення, хлопчики” — див.: Відродження. — 1995. — №10. — С.52–53).

(Докладніше про Б. Окуджаву і його творчість — див.: Шолов Л. Поет и певец // Песни Булата Окуджавы. Мелодии и тексты. — М.: Музыка, 1989. — С.5–13).